№ 5.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 16. *STYCZNIA ROKU* 1798. *we WTOREK.*

z Berlina dnia 9. Stycznia.

Król Jmć konferował Xciu Jmci *Henrykowi* Bratu swemu rangę Kapitana w Batalionie Gwardyi.

Xże dziedziczny *Oranii* wyiechał z tąd do *Poznania*. — Z tegoż miasta przybył do tey tu stolicy Minister stanu *de Boucholtz*.

N. Król wydać rozkazał General Lieutenantowi *de Bischoffswerder* dymissyą, o którą tenże General upraszał, z pensyą 1200. talarow.

z Wiednia dnia 9. Stycznia.

(z Gazety Dworskiey.)

Cesarzowi Jmci doniesiono zostało o dobroczynnych i ludzkością tchnących staraniach, których Xiężna *Izabella Lubomirska* z Domu *Czartoryiskich*, iako Possessorka Dóbr *Grzymałow*, dała liczne dowody, ratuiąc z niemałym skarbu swego kosztem nieszczęśliwych mieszkańcow Cyrkułu *Tarnopolskiego* w Gallicyi *Wschodniey* dotkniętych klęską powietrza.

Chcąc więc Cesarz Jegomość cnoty takowe patryotyzmu i ludzkości nie zostawić bez szczegulney zalety i uwielbienia, rozkazał kancellaryi swoiey Dworsko-*Gallicyiskiey* oświadczyć teyże Damie swoie ztąd wielkie ukontentowanie: iey zaś Kommissarza JP. *Pawlikowskiego*, za dopełnienie gorliwie danych sobie od swey Pani zleceń i rozkazow ku zaratowaniu nieszczęśliwych, złotym medalem zaszczycić raczył.

z Semlina dnia 25. Grudnia.

(z Gazety Brüńskiey.)

Basmannesjoglu zdobywszy iuż (iakeśmy dawniey donieśli) *Semendryą*, i odciąwszy zupełnie wysłanego ku *Belgradowi* z woyskami posiłkowemi Baszę, wysłał część korpusu swego wodą i lądem do *Belgradu*, w celu attakowania tey twierdzy. W nocy z 22. na 23. nastąpiło aktualnie wzięcie przedmieścia *Belgradu* za poprzedzaiącym mocnym onego bombardowaniem, od którego zatrząsł się *Semlin* i okolice. Basza bronił się uporczywie z fortecy, a nawet kazał zapalić ze trzech stron Miasto, lecz to nie wstrzymało Rebellizantow od gwałtownego na tę twierdzę napadu; Uderzyli oni na nię z taką odwagą i z tak bezprzykładną determinacyą, iż byłoby iuż po fortecy *Belgradzie*, gdyby nie Basza *Trawalk*, który z 1,500. świeżego woyska nadciągnąwszy, dał pomoc obleżonym; i iuż upadaiącą Baszy *Belgradu* i jego garnizonu odwagę, nowemi siłami ożywił. Rozprawa była bardzo żwawa; Buntownicy razem z przodu i z tyłu attakowani, po długim i zaciętym oporze, na głowę pobici zostali. Kawalerya ich ratowała się ucieczką; piechota zaś całkiem była opasaną. Część iey cofnęła się do *Raizenstadt* do Kościoła *Greckiego*; lecz w tym iuż ze wszystkich stron zamkniętą i otoczoną została. Basza wziął w początkach w niewolą 1. Kapitana i 14. ludzi; liczba iednak jeńcow przy rozproszeniu Buntownikow do 150. wynosi, którzy teraz w więzieniu *Neboise* w *Belgradzie* są trzymani. Cała siła *Basmanesjoglu* składa się teraz z 7. do 8000. ludzi, i 50. zbroynych statkow. Ciekawa rzecz, iakie on teraz przedsiewezmie kroki po zawiedzionym i nieszczęśliwie na stronę iego wypadłym pierwszym zamachu. Basza buntowniczy podsyca partyą wolności, która w iego własnym kraiu, a szczegulniey między Chrześciany wiele sobie przeciw Sułtanowi pozwala. Ile wiemy z pewnych źrzodeł, duch buntu iest bliski wybuchnienia w całym *Tureckim* Państwie: w *Bulgaryi*, *Bośnii*, *Macedonii*, *i Albanii*, zaczynaią iuż pokazywać się chorągwie powstania; a nawet duch ten rozszerzył się w samym *Konstantynopolu* tak dalece, iż są przyczyny lękania się o exystencyą Państwa tego. Z powodu takowych okoliczności handel nasz z *Turkami* wielkie poniesie szkody etc. etc.

z Londynu dnia 29. Grudnia.

W tym samym dniu, gdy Krol Jmć odprawiał Processyą do Kościoła S. *Pawła*, nadbiegła tu wiadomość o insurrekcyi Marynarzow na Flocie naszey, w okolicy Przylądka *Dobrey Nadziei* stoiącey. W początkach należało się obawiać, aby insurrekcya ta nie wzięła groźnych i niebespiecznych obrotow. Z tym wszystkim, mamy ukontentowanie donieść, (pisze Gazeta) iż całkiem ustała; i że podług ostatnich z tegoż Przylądka doniesień, spokoyność i porządek zupełnie znowu na Flocie panuie; treść następuiących Rapportow dokładnie wyświeca tę prawdę.

Doniesienie iednego Officera na Przylądku Dobrey Nadziei, dnia 13. Października.

Dnia 7. Października na okrętach tu znayduiących się, nastąpiło powstanie. Zachowanie się w tym razie Marynarzow, było podobne do postępowania ekwipażu okrętow stoiących w *Spithead*, (i w *Nore* pod dowództwem *Parkera*) o czym przed miesiącem odebraliśmy tu wiadomość, maiąc przyczynę sądzić, że Maytkowie nasi przez listy i zachęcenia buntownicze od dowódzcow Rebellii wybuchłey w *Anglii* otrzymane, do tego przywiedzeni zostali. Maytkowie rożnych okrętow trwali w swym buntowniczym przedsięwzięciu, aż do dnia wczorayszego, gdy iednak uyrzeli niebespieczeństwo podobnego z sobą iak z tamtemi postępowania, postanowili iednomyślnie zgromadzić się pod Sztandar Królewski, który Admirał *Pringle* zatknąć kazał na okręcie *Tremendus*, poczym przeczytana im została Proklamacya, w którey zapowiedziano i ogłoszono im generalny Pardon, i przebaczenie. Mam więc ukontentowanie zapewnić, że ekwipaż znayduie się znowu w stanie naylepszey subordynacyi i karności.

Drugie pismo z tegoż Przylądka datowane w mieście Rezydencyonalnym, dnia 13. Października.

Pierwsza wiadomość o ostatniey insurrekcyi, między Marynarzami *Angielskiemi*, nadeszła tu w dniu 31. Sierpnia na statku *Wschodnio-Indyiskim*, *Arniston*. Zaraz dnia 2. Września widzieć można było znaki buntownicze na tuteyszym okręcie liniowym *Vindictive*, który iednak niezwłocznie został przytłumionym. Dnia 7. t. m. Maytkowie okrętu Admiralskiego *Tremendus*, przerzucili się na stronę insurgentow, inne także okręty woienne poszły za tym przykładem i Marynarze połączyli wraz swoie żale, przełożenia i pretensye. Przecież wczoray spokoyność zupełnie została przywróconą, i Admirał *Pringle* przysłał następuiące pismo do Gubernatora tuteyszego Lorda *Macartney*.

Z okrętu Tremendus przy Simons Bay, dnia 12. Października o godzinie 12. w południe.

MYLORDZIE!

Z ukontentowaniem, korzystam z pierwszey sposobności uwiadomienia WPana, iż Maytkowie na Eskadrze Królewskiey pod kommendą zostaiącey, do porządku i obowiązków swoich powrócili, oraz, iż mimo ich ze wszech miar kary godne postępowanie, generalny odemnie Pardon pozyskali. Mam honor etc.

T. PRINGLE.

Nayświeższe wiadomości z *Lizbony* zawieraią w sobie, iż woyska *Angielskie* maiące w ręku swoich twierdzę i port tameczny, odebrały rozkaz, aby się z tamtąd oddaliły, i ustąpiły mieysca Garnizonowi *Portugalskiemu*, który (iak wiadomo) 7. batalionami wzmocniony został, a to z powodu nastąpioney Ratyfikacyi traktatu pokoiu z *Francyą*. Lord St. *Vincent* stoi teraz z 13. Okrętami liniowemi przed *Lizboną*, a P. *Jon Ordre* z 10. przed Portem *Cadix*. Ostatni krąży nawet w nocy z latarniami na masztach, z tego powodu Okrętom tym dano nazwisko *Eskadry illuminowaney*.

Xiąże *Bedfort* naybogatszy z prywatnych Osob w *Anglii*, skarany został na zapłacenie 300. funt: szterlingow od Kommissarzy taxowych, za to, iż zaniedbał podać rzetelney listy koni i służących, przez siebie utrzymywanych, opuścił on w teyże liście 21. służących i 17. koni, wymawiaiąc się tym, że co do pierwszych nie był obowiązanym kłaść ich na listę, gdyż nie noszą żadney liberyi, są tylko pomocnikami innych służących, a zatym Akt Parlamentu ich nie obeymuie. Skarb zyskuie przez takowe odkrycie podług pięciokrotnego podwyższenia tax rocznie 1220. funtow szterlingow przez co procent dwuch tysięcy czterysta czterdziestu ubogich familiow po 10. szyllingow co rok będzie zmnieyszony.

P. *John Wikes Esq.* Członek Parlamentu i Podskarbi Miasta *Londynu*, Człowiek, który w pierwiastkach wieku swego znacznie wsławił swe imie w świecie politycznym, umarł w tym czasie maiąc lat 72. Już w Roku 1774. zyskał mieysce w Parlamencie, a w 1779. został Podskarbim i był patryotą prawdziwym, umieraiąc zalecił Exekutorom Testamentu swego, aby na marmurowey tablicy u grobu swego prosty dać kazali napis — *John Wilkes przyiaciel wolności.*

Vice-Król *Irlandyi* naznaczył na dzień 16. Stycznia generalne Swięto dziękczynienia, za odniesione w woynie ninieyszey na morzu zwycięztwa.

Na morzu pułnocnym krąży teraz fregata *Francuzka*; na którey Delegowani Insurgentow w *Nore* znayduią ſię. Buntownicy ſą opatrzeni paszportami, *Amerykańſkiemi*, aby w przypadku ſchwytania znaleźli w nich obronę.

Swieżo nadeszły tu Depesze od Poſła naszego z *Peterzburga*. Są one bardzo intereſſuiące i zawierać maią ważne propozycye w teraźnieyszych krytycznych okolicznościach.

Niemasz i iedney Parafii w *Londynie*, któraby nieokazywała iawnego nieukontentowania z powodu nowych uciążliwych tax, nawet ci, którzy z zapałem bronili poſtępkow Miniſtra, oderwali ſię teraz od partyi iego, i chociaż wszelkie w proiekcie taxowym poczyniono umiarkowania, i ulżenia, przecież proiekt ten zawsze zoſtanie uciążliwym i ciemnym; w przyszły Wtorek oſtatni raz wzięty będzie do deliberacyi etc.

Inżenierowie *Francuzcy* obieżdżaią teraz znacznieysze mieysca nad kanałem, iako to: *Calais* etc. i czynią żywe przygotowania do attaku brzegow *Angielſkich*.

W tych dniach przybył tu Hrabia *Tauenzien* Poseł *Pruſki*,

z Paryża dnia 29. *Grudnia*.

Dyrektoryat Wykonawczy wydał dwie naſtępuiące Rezolucye:

Dyrektoryat Wykonawczy do Miniſtra intereſſow wewnętrznych:

Obywatelu Miniſtrze! Dyrektoryat Wykonawczy przed nieiakim czasem włożył na ciebie obowiązek, ażebyś mu podał Rapport względem petycyi wielu mieszkańcow kraiu *de Vaud*, żądaiących na mocy dawnych Traktatow gwarancyi Rzeczypospolitey *Francuzkiey*, przez którąby mogli do praw ſwoich powrocić.

Nie podałeś ieszcze tego Rapportu, tym czasem Dyrektoryat uznaie potrzebę dania niezwłocznie decyduiącey na tę petycyą decyzyi. Żąda przeto ażebyś mu bez dalszey zwłoki ten intereſs przełożył.

(*podpisano*) Barras Prezydent.

Dyrektoryat Wykonawczy wyſłuchawszy Rapportu Miniſtra intereſſow wewnętrznych;

Stanowi, iż Miniſter Rzpltey *Francuzkiey* przy Kantonach *Szwaycarſkich* oświadczy Rządom *Berneńſkiemu i Frieburſkiemu*, iż Członki tych Rządow będą w osobiſtey odpowiedzi za bespieczeńſtwo osób i własności mieszkańcow kraiu *de Vaud*, którzy ſię udali i ieszcze udawać ſię mogą do Rzepltey *Francuzkiey* wzywaiąc iey pośrzednictwa względem uſkutecznienia dawnych Traktatow, w celu powrócenia i utrzymania ſię przy swoich prawach.

Miniſter intereſſow zewnętrznych obowiązany ieſt przyprowadzić do ſkutku ninieyszą Rezolucyą.

(podpisano) Barras Prezydent.

Tłomaczenie Liſtu Hamuda Baszy Beia Tunetańſkiego, *do Generała* Buonaparte *kommenderuiącego Armią Rzpltey Francuzkiey we Włoszech*. —

„Uwiadomiłem cię po przyiacielſku, iż ośmnaſtu Muzułmanow, którzy wzięci byli na zabranym ſtatku należącym do naszey *Odgiak* (Regencyi) a których przeciwne wiatry przymuſiły do ſchronienia ſię na brzegi *Liworny*, gdzie w niewolą zabrani, za twoim rozkazem odeſłani, ſzczęśliwie tu przybyli, z czego wielkie czuiemy ukontentowanie. Gdyby ieszcze podobne naſtąpiło zdarzenie, niewątpię, iżbyś ſobie równie poſtąpił, za co ci wielką wdzięczność mieć będę. Wasz Konsul, który tu rezyduie uwiadomił mnie, iż Agent Rzpltey *Francuzkiey* znayduiący ſię w *Liwornie*, miał rozkaz, ażeby opatrzył potrzeby ośmnaſtu niewolnikow, i nam ich odeſłał. Piszę do ciebie ten Liſt, ażebym ci o tym wszyſtkim donioſł, i za wszyſtko ci podziękował.

Dan w śrzodku Xiężyca *Rebiultani* Roku 1218. *Hegiry* (15. Mieſiąca *Vendemiaire* Roku 6. Rzpltey *Francuzkiey* iedney i nierozdzielney.)

(podpisano) Hamund *Basza* Bey,

Xże Xiążąt mocnego Maſta Tunis.

Bey *Tunetańſki* przyłączył do tego Liſtu opis ośmnaſtu *Francuzow*, którzy bez paszportow wzięci przez obce Okręty i przez różnych korserzow *Tunetańſkich* między niewolniki policzeni zoſtali. Tych wszyſtkich rozkazał na wolność wypuścić i do ich Oyczyzny odeſłać.

Dnia wczorayszego Miniſter intereſſow wewnętrznych dawał ucztę na 300. Osob z okazyi pokoiu. Po obiedzie był bal, na którym znaydował ſię Generał *Buonaparte*.

Oſtatnia Seſſya Inſtytutu była nader świetna. Zatrudniała ſię wyborem iednego z Członkow; *Buonaparte* większością głosow nominowanym zoſtał. Ubiegał ſię z nim o toż mieysce nieiaki *Janvier* ſławny zegarmiſtrz, co dało powod do powiedzenia, iż Mars zwyciężył *Januſa*.

Paryżanie naywięcey teraz zatrudnieni ſą Loteryą Narodową, którey pierwsze ciągnienie w tych dniach ſię odprawiło. Redaktor wyraża, iż ieden Obywatel z Imienia *Buonaparte* ułożył ſobie Numera podług porządku liter z alfabetu wypadaiących, i wygrał 52,440. liwrow ſtawiwszy 1008. liwrow.

Dnia wczorayszego Deputacya złożona z 54. głuchych i niemych z urodzenia, przybyła do Generała *Buonaparte* z prozbą, ażeby ſię raczył wſtawić do Dyrektoryatu w celu otrzymania wolności ich nauczyciela *Sicard*, lecz z żalem dowiedzieli ſię, iż ten wodz nie mogł im ſię pokazać dla ſłabości zdrowia; powrócili więc do ſwego Inſtytutu dwoiako zasmuceni i z ſłabości oſwobodziciela Oyczyzny i z niewidzenia onego.

W tych dniach *Buonaparte* znayduiąc ſię w pewnym Domu, ſiedział między dwoma nader pięknemi Damami. Z tego powodu ieden z młodych Officerow rzekł: *Iż chwała nie może być lepiey umieszczoną, iak między dowcipem i pięknością*. — *Buonaparte* ſkazuiąc na te Damy, powiedział z przymileniem: *Nie lękaſz ſię więc obrazić iednę i drugą?*

Na iednym licznym Kupcow zgromadzeniu, gdzie ſię i *Buonaparte* znaydywał, ieden z przytomnych (mówią iż to był Obywatel *Monneron*) który nieznał Generała, ile że nie był w mundur ubrany, pytał ſię obok ſtoiących kto i zkąd ieſt ten młody Kupiec? Odpowiedziano mu: *Idzie z Włoch i z Niemiec, i poydzie do Anglii.* Na ten czas dopiero *Monneron* cały zdziwiony, poznał tego nieznaiomego.

Omylono ſię w donieſieniu, iż Generałowa *Buonaparte* przyiechała iuż do Paryża. Na dniu dziſieyszym dopiero tu ieſt ſpodziewana i przywiezie z ſobą młodszą ſioſtrę ſwoiego męża, która przyobiecana ieſt naypierwszemu Adjutantowi Bohatera *Włoſkiego*.

Pani Baronowa *de Stael* odebrała rozkaz oddalenia ſię z territorium Rzepltey *Francuzkiey*.

Rząd nieprzeſtaie używać wszyſtkich ſposobow na zapalenie umyſłow przeciwko *Anglij*. Na wczorayszey ſeſſyi Rady 500. czytane było Poselſtwo Dyrektoryatu wyſtawiaiące nie ludzkie z ieńcami *Francuzkiemi* w *Anglij* poſtępowanie. — Któryż ieſt *Francuz* (mówi w nim) ażeby ſię nie ſpieszył poyść na pomoc ſwoiemu krewnemu, ſwoiemu przyiacielowi? kto może znieść myśl o tylu tyſiącach *Francuzow* na naywyższe ſkazanych katusze etc.

Wiele z naszych Dziennikow opisuią naſtępuiące zdarzenie: Ambaſſador *Turecki* wyiechał w tych dniach do iednego Jubilera dla zakupienia dyamentow. Gdy ſię zatrudniał ich wyborem, ieden z iego ſłużących, ſchował ieden dyament. Poſtrzegło to dziecko tego domu, i po odeyściu Ambaſſadora powiedziało Oycu, który natychmiaſt uwiadomił go o tym. Ambaſſador proſił go o 24. godziny na oddanie mu ſprawiedliwości. Po upłynionym tym czaſie, Jubiler odbiera ſzkatułkę z głową złodzieia trzymaiącego w zębach ukradziony dyament.

Transport ſkarbow Natury i Kunſztow, który teraz znayduie ſię w *Arles*, a ieżeli pogody poſłużą, do *Paryża* ma być sprowadzony, zawiera w sobie naſtępniące osobliwości:

1.) Nowe rodzaie dzikich i oswoionych zwierząt, które po domach do poſługi i pracy zażywane być mogą. — 2.) Surowe materyały, iako to: *Grecki* Marmur, oryentalne Granity, Bazalty, Porfiry i Alabaſtry do Monumentow Narodowych. — 3.) Narzędzia, Inſtrumenta, Machiny i ſprzęty do Rolnictwa i gospodarſtwa wieyſkiego. — 4.) Naſiona Roślin, za pomocą Kunsztow wydoſkonalone, i ſposobne do rozmaitego płodow ziemi rozmnażania. — 5.) Produkta wſzyſtkich trzech dzielnic Natury do Muzeum Hiſtoryi Naturalney. — 6.) Dawne, śrzednie i nowe Pisma dziejow Natury, Rolnictwa, Szczepow etc. do Biblioteki ogrod: Roślin. — 7.) Dzieła Uczonych i Artyſtów ze wſzyſtkich wiekow Literatury do Biblioteki Inſtytutu Narodowego. — 8.) Dawne i nowe edycye do Biblioteki Narodowey. — 9.) Manuſkrypta z *Watykanu* i *Wenecyi* w liczbie 1000. Kſiąg do Biblioteki Narodowey. — 10.) Dawne i nowe dzieła Muzyki dla Konserwatorium Muzyki. — 11.) Dawne, śrzednie i nowe Koperſztychy do dopełnienia Magazynu Narodowego Kopersztychow. — Antyki, oraz Numizmata *Afrykańſkie*, *Azyatyckie*, *Europeyſkie* w różnych metalach dla Gabinetu Narodowego Mennicy. — 13.) Inſtrumenta Fizyczne i Maszyny do ſzkoły Politechniczney. — 14.) Zagraniczne miary i wagi dla Kollegium miar i wag. — 15.) Broń do attaku i obrony ſłużąca, Inſtrumenta i Machiny woienne, do ſali woienney. — 16.) Rysunki ręczne nayſławnieyszych Artyſtow do Muzeum kunsztow. — 17.) Obrazy *Włoſkich* Malarzy do ſali Muzeum pięknych ſztuk. — 18.) Buſta i Posągi Spiżowe, Granitowe, Marmurowe i Porfirowe, roboty *Egipſkiey*, *Greckiey i Rzymſkiey*, do Muzeum pięknych umieiętności. — 19.) Zwierzęta *Afrykańſkie*, przeznaczone aby ſłużyły za modele Malarzom, Snycerzom i innym Artyſtom do ogrodu Narodowego zwierząt — 20.) Płody i Cuda Natury i Kunsztu zabrane w *Weronie* i innych mieyscach kraiu *Weneckiego*.

z Hagi dnia 30. *Grudnia*.

Generał *Joubert* mianowany zoſtał kommendantem armii *Francuzko-Batawſkiey*, i ſpodziewany tu ieſt codziennie wraz z Miniſtrem *la Croix*.

Rada *Indyiſka* w *Batawii* na mieysce generalnego Gubernatora *Altinga*, mianowała tymczasowie Obywatela *van Oberſtraaten* Gubernatorem *Jawy*.

Rada Woienna maiąca roztrząsać poſtępowanie Officerow w bitwie morſkiey dnia 11. Października, wyznaczoną iuż zoſtała; Vice-Admirał *Raadres* ieſt iey Prezydentem, a vice-Admirałowie *Sels i van der Beets*, Kontr-Admirał *Crevets* wraz z Kapitanem *Byl Grootenray i Clariſſe* ſą Aſſeſſorami. Adwokat *Vitringa* Fiſkalisem.

Kommiſſya związkow zewnętrznych oświadczyła Rządowi *Francuzkiemu*, iż Konwencya ma zamiar przyłożyć ſię ſilnie do śrzodkow, przez które potęga *Anglikow* na morzu może być upokorzoną. Na wſzyſtkich warsztatach okrętowych kraiu naszego, nadzwyczayna panuie czynność.

z Bruxelli dnia 27. *Grudnia*.

Przechod woyſk *Francuzkich* przez nasze miaſto ieszcze do dziś dnia nieuſtaie. Bataliony maią rozkaz nigdzie ſię nie zatrzymywać, lecz proſto ku różnym dążyć brzegom. Podług nowego przez Dyrektoryat potwierdzonego planu, dwa tylko korpuſy Armii na Okręty wſiąść maią, ieden przy *Breſt* drugi przy *Dunkierce*. Wszyſtkie Okręty liniowe, wszyſtkie Fregaty i wielka liczba korwetow w ſtanie do wyiścia będących do *Breſt* zgromadzone będą. W *Dunkierce* niezmierna mnogość korsarzy,

letkich ſtatkow, ſzalupow kanonierſkich, iako i mała Eſkadra *Hollenderſka*, ſkładać będą okazałą przez ſwoią liczbę flotyllę od 25,000. ludzi w *Finlandyi nad Morſkiey*, a 60. tyſięcy na brzegach *Oceanu* zgromadzone zoſtana.

Zapewniaią, iż Rząd *Francuzki* ſtarał ſię nakłonić kompanie handlowe w *Bruxelli* i w *Gand* do przyłożenia ſię do ſkładki 40. millionow na wyprawę ptzeciwko *Anglii* złożyć ſię maiących.

Adminiſtracya Centralna Departamentu *Dyle* poſtanowila, iż ci wszyscy, ktòrzy od 3. Vendemiaire roku 5. (21. Października 1797.) nie ſą zapisani w xiędze Obywatelſkiey, nie będą ſię mogli na zgromadzeniach pierwiaſtkowych znaydywać, i dopiero w rok po zapisaniu, Praw Obywatelſtwa *Francuzkiego* używać będą mogli.

Zbieranie młodych ludzi pod Chorągwie woyſkowe z większym iak kiedy rozpoczyna ſię tu ſtaraniem. Już znaczna ich liczba poprowadzona zoſtała pod eſkortą ku *Renowi*. Te obroty pokazuią, iż woyſka Republikantſkie poſtawią ſię znowu w tey ogromney ſile, ktòra im tyle pomyślności ziednała.

z Wizbaden dnia 26. Grudnia.

Ogłoszono tu wszyſtkie pisma ſtosuiące ſię do *Moguncyi*, a ſkładaiące ſię z wielu Liſtow Generała *Hatry*, i z odpowiedzi Elektora i kommendanta *Moguncyi*; Kładziemy tu wypis znaczznieyszych:

Liſt Generała Hatry do Jego Elek: Mci Moguncktiey z głòwney kwatery w Wizbaden dnia 21. Grudnia. —

Wasza Elektorſka Mość byłeś zapewne uwiadomionym przez Liſt, który dnia 17, Grudnia pisałem do Generała Rüdt, *kommendanta woyſk iego w* Moguncyi, *o rozkazach, które odebrałem od Rządu* Francuzkiego *względem zaięcia tey fortecy. Ponieważ na moią odezwę żadney nie odebrałem odpowiedzi, winienem oświadczyć, iż Armiſticium między Waszą Elektorſką Mością i Rzpltą* Francuzką *zupełnie uſtanie, i że kroki nieprzyiacielſkie na nowo ſię rospoczną, ieżeli w przeciągu 24. godzin W. Elektorſka Mość przez Generał-Adiutanta* Mortier, *który w tym celu do niego przybędzie, niewydasz rozkazu do Magiſtratu* Moguncyi *i iey woyſk, oraz zapieczętowanego Pełnomocnictwa dla kommendanta* Auſtryackiego, *ażeby mi ta twierdza była oddaną. W przypadku odmòwienia Wasza Elektorſka Mość poſtawisz mnie w potrzebie użycia siły na opanowanie tego Miaſta, i wyſtawienia nieszczęśliwych iego mieszkańcow na oſtateczność bombardowania, i zamienienie kraiow Elektorſkich na teatr woyny. Generał-Adiutant* Mortier, *ma rozkaz zoſtawać przy Waszey Elektorſkiey Mości, lub iego Pełnomocniku, z oczekiwaniem przez 24. godziny na iego odpowiedź. Upraszam Waszey Elektorſkiey Mości, ażebyś był przekonany o znakomitym ſzacunku, który mam do Jego osoby.*

(podpisano) HATRY.

Wypis odpowiedzi Elektora Moguncktiego na liſt G. Hatry w Aſchaffenbourg d. 22. Grud. 1797.

„Wiadomo mi ieſt, iż ną konferencyi, ktòrą w materyi oddania tey fortecy odprawiłeś z Generałem *Auſtryackim* Baronem *de Neu*, okazano WPanu podziwienie, iż bez względu na trwaiące Armiſticium, które powinno było być piętnaſtu dniami wprzod wypowiedziane, opanowałeś niektóre ſtanowiſka na lewym brzegu *Menu* leżące. Uwiadomiono mnie oraz, iż WP. zapewniłeś Generała *Auſtryackiego* Barona *de Neu*, iż pomykanie ſię woyſk *Frencuzkich* na *Moguncyą* w celu zaięcia tey fortecy, ſtało ſię przez omyłkę, ktorą WPan miałeś zamiar naprawić. Pełen zaufania w rzetelności *Francuzkiey*, która niezechce przeciwko Prawom Narodow, zrywać Armiſticium przed zamierzonym czasem, nie mogłem ſię ſpodziewać upomnienia ſię o wydanie fortecy w 24. godzinach. Nie mało muſiałem być dotknięty przeciwną wyſtawą ſpokoyney Rzeszy poſtękow, i nieprzyiacielſkim żądaniem twierdzy, którą rozrządzić wprzod nie mogę, poki Generał *Auſtryacki* teraźnieyszy Gubernator *Moguncyi* z niey uſtąpi i nie odda kommendy woyſk moich Generałowi *Rüdt*. Nie ieſtem wplątany w oſobną z Rzepltą *Francuzką* woynę, i daleki ieſtem od obawania ſię nieprzyiacielſkich z iey ſtrony zamiarow. Skoro tylko będę mogł wolnie poſtąpić, gotow będę przyſtać na żądanie WPana, lecz pod obowiązkiem ſłuszney i ſprawiedliwey kapitulacyi, która pomiędzy innemi warunkami zabespieczy mieszkańcow *Moguncyi* bez różnicy ſtanu, ich własności, i zachowa nienaruszoną teraźnieyszą Konſtytucyą Cywilną, aż do zawarcia pokoiu w *Raſtadt*. Niepodobną ieſt rzeczą, ażeby Narod *Francuzki* wymagał, ażebym mu oddał miaſto na dyſkrecyą i bez poprzedzaiącey Kapitulacyi

Z tym wszyſtkim wyszlę natychmiaſt naywyraźnieyſze do *Moguncyi* rozkazy, ażeby czyniono do kapitulacyi przygotowania i i ſpodziewam ſię, że tym ſposobem wszyſtkie trudności będą znieſione. Podchlebiam ſobie oraz, iż potym oświadczeniu nie będziesz używać ſurowości w ſprawie, która ſię może po przyiacielſkn ułożyć. Jeſtem z znakomitym ſzacunkiem etc. „

Wypis z Liſtu Generała Lieutenanta de Rüdt *do Generała Kommenderuiącego* Hatry *w Moguncyi 22. Grudnia* 1797.

„Obywatelu Generale! Odebrałem kuryera z rozkazami od Generała Kommenderuiącego Armią Rzeszy Barona *de Staader*, ſtosownemi do poprzedzaiących twoich depeszow. Ten kommendant zaleca mi, ażebym ci przypomniał Obywatelu Generale, iż w Artykułach przedugodnych 18. Kwietnia 1797. w *Leoben* zawartych, było umowiono i poſtanowiono, iż wszyſtkie kroki nieprzyiacielſkie między Rzeszą *Niemiecką* i Rzepltą *Francazką*, uſtaną od dnia podpisu tychże Artykułow. Powiedziano tam ieſt. " J. C. Mość pragnąc, ażeby pokoy mię„dzy Rzeszą *Niemiecką i Francyą* był przywrócony,
„ a Dyrektoryat Wykonawczy Rzepltey *Francuzkiey*
„ chcąc również okazać J. C. Mci ſwoie życzenie
„ uſtanowienia tegoż pokoiu na gruntownych i
„ ſprawiedliwych zasadach, ugadzaią ſię na poprze„ſtanie od dnia dziſieyszego krokow nieprzyia„cielſkich między Ciałem *Niemieckim i Francyą*;
„ Złożony będzie Kongreſs z obuſtronnych Pełno„mocnikow, dla traktowania i zawarcia między
„ dwoma Mocarſtwami oſtatecznego pokoiu na za„ſadach całości Pańſtw *Niemieckich*.—„

Zalecił mi, ażebym ci przełożył Obywatelu Generale, iż kroki, któremi zagrażasz Miaſtu i Elektoratowi *Moguncktiemu* w czaſie trwaiącego Armiſticium, i w tey epoce, w którey wzaiemni Miuiſtrowie Rzeszy *Niemieckiey* i Rzepltey *Francuzkiey*, zgromadzili ſię dla zawarcia między dwoma Narodami pokoiu, ſą oczewiście przeciwne przytoczonym ugodom, i umowionym całości Rzeszy zasadom, lecz nadto w nieſłychanym ſposobie ſą nie zgodne z zwyczaiem traktowania, którego iſtota potrzebuie i wymaga zabespieczoney i niezgwałconey ſpokoyności, a które dotąd wszyſtkie Narody ſzanowały iako nieodbicie do zawarcia pokoiu potrzebne.

Wyſtawia nakoniec, iż decyzya *Mogruncyi* nie od Elektora Pana moiego tym mniey ieszcze odemnie zależy, gdyż nie chodzi tu o to Miaſto, iako o własność nieoddzielnie do J. C. Mci należącą, ale iako o przedmurze i naypierwszą twierdzę ca- Rzeszy *Niemieckiey etc.*

z Achaffenburga d. 24. Grudnia.

Dziś po południu przybyły tu powtornie Adjutant *Francuzki*; udał ſię niezwłocznie do Zamku, i żądał aby go puszczono do Elektora Jmci. Gdy przed nim ſtanął, rzekł wkrótkości: *Wasza Elektorſka Mość muſiſz na mieyſcu dać ſwoią determinacyą, czyli chcesz uſtąpić? lub nie? Moguncyi dla garnizonu Francuzkiego?* Elektor Jmć odpowiedział mu z Niemiecką ſtałością: *Nie ieſt to moim oſobiſtym, lecz Pańſtwa Niemieckiego intereſſem: atoli gdy WPan nalegasz o danie moiey determinacyi, zaczym odpowiedam mu, iż na to nie pozwalam.* Po czym Adiutant wyiechał, a Elektor Jmć kazał z wielkim pospiechem przygotować powozy swoie do wyiazdu. W tym momencie przybył kuryer z *Raſtadt* z donieſieniem, iż Kongreſs *Rzeszy* zezwolił na zaięcie Miaſta i Fortecy *Moguncyi* przez *Francuzow*. O tym dano także znać niezwłocznie Adjutantowi, który ſię tu ieszcze przez kilka chwil zatrzymał; a ten dał zapewnienie Elektorowi Jmci, iż ſię bynaymniey nie ma potrzeby obawiać. Po czym wyiazd Elektora wſtrzymany zoſtał.

z Moguncyi dnia 29. Grudnia.

Woyſka *Auſtryackie* opuściły dnia dziſieyszego Miaſto naſze. Natychmiaſt po ich uſtąpieniu *Francuzi* zaięli bramy nazwane *Gauthor* i *Manſterthor*. Wczorayszego wieczora zaſtąpili wewnętrzne fortyfikacye. Reszta woyſk *Niemieckich* które ſię tu ieszcze znayduią, oddalą ſię iutro.

Generał kommenderuiący *Hatry* przybył tu na dniu wczorayszym w celu umowienia ſię z Generałem Moguncktim *de Rüdt* względem rozdziału i kwaterunku woyſka. Deputacya Regencyi proponowała na konferencyach dnia 27. układ ſtoſowny do Adminiſtracyi Cywilney, którego trwałość rozciągałaby ſię aż do pokoiu z *Rzeſzą*, lecz Generał *Francuzki* odpowiedział, iż taż Deputacya udać ſię ma w tey mierze do Dyrektoryatu Wykonawczego, iego zaś obowiązek ściąga ſię tylko do wzięcia w poſſeſſyą *Moguncyi*.

Dnia dziſieyszego Deputacya udała ſię ieszcze do Generała *Hatry* dla rozpoczęcia negocyacyi względem uwolnienia kraiu *Moguncyi* leżącego na prawym brzegu *Renu* od wszyſtkich kontrybucyow i kwaterunkow woyſkowych. Oczekuiemy ſkutku iaki to nowe ſtaranie mieć będzie.

z Hanau dnia 30. Grudnia.

Na oſtatnią daną ſobie od Elektora *Moguncktiego* odpowiedź, Generał *Hatry* oświadczył, iż żadnym sposobem w punkta kapitulacyi *Moguncyi* wchodzić nie myśli; lecz że bezpośrzednie nalegać musi o oddanie w ſwą poſſeſſyą tey twierdzy z dodatkiem, iż maiątek i własność prywatna znayduie ſię pod protekcyą rzetelności *Francuzkiey*, i że z resztą Miaſto podług Praw i zwyczaiow Republikantſkich będzie rządzone.

Jeszcze dnia 26. wyſłana zoſtała z *Moguncyi* Deputacya do Generała *Hatry* do *Wisbaden* ſkładaiąca ſię z Barona *Bibra*, trzech Konsyliarzow Regencyi, iednego Majora, i Generała Adjutanta Hrabiego *Herzan*. Deputacya ta zaproszoną zoſtała do ſtołu przez Generała *Hatry*; konferencya z nim odprawiona ściągać ſię miała między innemi do tego, iżby Rząd w *Moguncyi* mògł zoſtać w dawney ſwoiey formie. Po czym Generał *Hatry* przybył ieszcze dnia 28. z Sztabem generalnym do *Moguncyi*, wyſiadł w rezydencyi Barona *Rüdt* Elektorſkiego Feld-Marszałka Leutnanta; i był w wielkiey *Schröderowſkiey* ſali przyimowany.

Dnia 28. upieczono w *Moguncyi* 12,000. racyi chleba dla *Francuzow*. Dniem wprzód przyszło między *Mogantczykami* a żołnierzami Cesarſkiemi do rożnych utarczek, do ktòrych wzaiemne zarty i szyderſtwa dały okazyą.

z Frankfortu dnia 30. Grudnia.

Dziś *Francuzi* weszli do *Moguncyi*, zaiąwszy ieszcze wczoray bramy i zewnętrzne fortyfikacye tey twierdzy. Liczba weszłych tam woyſk, ma wynoſić przeszło 10,000. a iutro inne ieszcze oddziały naſtąpią. Naywiększa ich część rozłożoną zoſtała po domach maiętnieyszych mieszkańcow. Za kilka dni wszyſtko w *Moguncyi* na ſposob *Francuzki* zoſtanie urządzono. Zawczoray przywieziono tu armaty *Francuzkie*, które były dotąd w *Moguncyi*. Wiele Szlachty, Duchownych, i znaczna część Członkow dawnego Rządu pozoſtała ſię w *Moguncyi*.

Woyſka *Moguncktie*, z których 1,500. iutro tu nadciągnie, maią być wzięte na żołd *Cesarſki*.

Z innych Pism Frankfurtſkich pod tąż datą.

Wczoray Pan *Neu* Generał Cesarſki, i bywszy kommendant *Moguncyi*, opuścił to miaſto; wraz z batalionem Grenadyerow *Nadaſtego*, i wyiechał dziś do *Seligenſtadt*.

Obywatel *Hoffmann*, bywszy Profeſſor *Maguncki* wydał drukowane Pismo do *Mogunczykow*; w ktòrym winszuie im ſzczęścia; iż są uznani od *Franczuzow* za braci, i zapewnia ich; iż pod pro-

tekcyą tey wielkiey Rzpltey miaſto to może ſię ſtać na przyszłość pierwszym z miaſt handlowych. — Tenże Obywawel pracuie wspólnie z Obywatelem *Metternich* na mieyscu nieprzytomnego tu dotąd Kommiſſarza *Rudler*, a obydwa, gdzie ſię tylko pokażą, przy odgłoſie dzwonow i huku armat, są przyimowani. Zdaie ſię być rzeczą podobną doprawdy, iż *Moguncya* będzie punktem centralnym, w którym intereſſa organizacyi i inne, tyczące ſię nowego porządku rzeczy w zabraney przez *Francuzow* części *Niemiec* ułatwiać i urządzać ſię będą.

Generał *Rewbell*, ſyn Dyrektora przeznaczony kommendantem *Moguncyi*, kazał iuż zgromadzić w bliſkości tey twierdzy wiele Artylleryi.

Jeszcze dnia 28. brygada *Heſsen-Darmſtadzka* wymaszerowała z *Moguncyi*. Woyſka *Mogunckie* i *Münſterſkie*, udadzą ſię do *Mergentheim*, a *Trewirſkie* będą całkiem zwinięte.

Dnia 1. *Stycznia.*

Gazeta *Caſselſka* donoſi, iż podług Liſtu z *Minden* pod 24. t. m. woyſka ſkładaiące armią neutralną, odebrały rozkaz być w gotowości do marszu. Inne pismo wyraża, iż 10,000. woyſka *Saſkiego* ściąga ſię do Elektoratu *Hannowerſkiego*.

z Moguncyi dnia 30. *Grudnia.*

(z Gazety Berlińſkiey.)

Dnia wczorayszego z rana wſzyſtkie woyſka *Rzeſzy* uſtąpiły z Miaſta i z Fortecy *Moguncyi*. Woyſka *Oranii i Weſtfalſkie* udały ſię do ſwych kraiow. Batalion *Kolońſki* wſiadł na ſtatki dla przewiezienia ſię do *Weſtfalii*. O godzinie 10. cztery Bataliony *Moguncſkie* zaczęły uſtępować przy biciu w bebny. Trzy puł-brygady *Francuzkie*, ieden Regiment Kawaleryi, i iedna kompania kanonierow konnych weszły tego momentu, i opuszczone od woyſk Moguncſkich zaięły ſtanowiſka. Wkrotce potym przybył naywyższy Kommiſſarz *Dubreton*. Główna kwatera Generała kommenderuiącego *Hatry* założona w Pałacu Zakonu *Teutenſkiego*. Generał *Lefebvre* iako tymczasowy Gubernator Miaſta zaiął Pałac *Erthal*.

Woyſka *Francuzkie* ſkładaią ſię z 13. tyſięcy ludzi, to ieſt: 7. tyſięcy Infanteryi, 5. tyſięcy Kawaleryi i tyſiąca Artylleryi. Zołnierze rozłożeni ſą po domach mieyſkich. Oczekuiemy na bliſkie przybycie Kommiſſarza *Rudler* maiącego wprowadzić Francuzką organizacyą Rządu, ponieważ zapewniaią, iż Generałowie *Francuzcy* niechcieli ſię obowięzywać przez żadną kapitulacyą.

z Raſtadt dnia 29. *Grudnia.*

Jedna część ekwipażow Generała *Buonaparte* dnia dziſieyszego zoſtała ztąd wyprowadzoną. Mowią, iż ma być przewiezioną ku *Moguncyi*.

Liczba osobnych Deputowanych codziennie ſię tu pomnaża. Kanton *Berneńſki* przyſłał tu Panow *de Haller i de Tsharner*. Dnia wczorayszego przybyły tu dwie osoby z Amabaſſady *Duńſkiey*, iako od Xięſtwa *Holsztyńſkiego*. Ci zaś są: Pan *d'Eggers* Konsyliarz, i Pan Baron *d'Eyben*, Sekretarz Legacyi.

Pełnomocnicy *Francuzcy* nie przeſtaią nalegać na Deputacyą Rzeszy, ażeby w iak naykrutszym czaſie ta poſtarała ſię o nieograniczone Plenipotencye, po których dopiero kommunikacyi rozpoczną ſię wzaiemne umowy względem granic iakie *Francya* od ſtrony *Nimiec* żąda mieć oznaczone. Gdy ta ważna okoliczność ułatwioną zoſtanie, na ten czas roztrząsana będzie materya kompensacyow i inne drobnieysze urządzenia.

Dnia dziſieyszego wyſłano do *Strazburga* konie do Generała *Buonaparte* należące.

Dnia 1. *Stycznia.*

Dnia dziſieyszego przybył tu Baron *de Roſenkrautz* Miniſter *Duńſki* iako z Xięſtwa *Holſztyńſkiego*.

Mowią, iż *Francuzi* niezezwolili na żądane utrzymanie dawnego w *Moguncyi* porządku. Ten domyſł wspiera ſię na proklamacyi wydaney przez Ob: *Hoſſman*. w którey wyraźne ieſt oświadczenie, iż *Moguncya* będzie głownym Miaſtem Departamentu.

Zapewniaią, iż dnia 30. t. m. 5. tyſięcy woyſka *Francuzkiego* weszło do *Bazylei* bez broni, którą natychmiaſt w mieście znaleźli. Dodaią za rzecz nieodmienną, iż woyſka *Francuzkie* obeymą całe territorium *Bazyleyſkie*, aż do rzeki *Birſa*, i że druga część od ſtrony *Renu* leżąca oddana będzie *Auſtryi*.

Dnia 2. *Stycznia.*

Dnia 30. Grudnia odprawiła ſię dziewiąta ſeſſya Deputacyi Rzeszy.

Buonaparte co moment tu ieſt ſpodziewany. Zapewniaią, iż ten Wodz nie dłużey iak na mieſiąc bytność tu ſwoią zamierza.

Wiadomość o weyściu woyſk *Francuzkich* do *Bazylei*, potwierdzoną zoſtała przez Kuryera przybyłego do Legacyi *Francuzkiey*.

Od Brzegow Dunaiu dnia 27. *Grudnia.*

Elektor *Kolońſki* pisał do innych Xiążąt Rzeſzy mocny liſt dla nakłonienia ich, ażeby Miniſtrom ſwoim na kongreſs *Raſtadzki* wyſłanym, dali nieograniczone Plenipotencye, oraz ażeby ſię łączyli z J. C. Mcią, gdyż intereſſa Wysokiego Domu Auſtryackiego z pomyślnością kraiow Rzeszy ſą nierozdzielne.

Od granic Szwaycaryi d. 30. *Grudnia.*

Kray nasz ważnych wkrótce doświadczy odmian, do czego da powod Zgromadzenie Narodowe w *Arae* na dniu 28. Grudnia otworzyć ſię maiące. Wiele kantonow, którym ſzczegulniey ſprzyia Rząd *Francuzki*; zaczyna odmieniać ſwóy Rząd i oſwaiać ſię powoli z zasadami czyſtey demokracyi. *Bazylea* naypieyrwsza daie innym dobry w tey mierze przykład. — Wniosek przez Konsyliarza *Vischer* niedawno uczyniony, aby Rolnikom nadać prawo Obywatelſkie, powtórnie w wielkiey *Bazyleyſkiey* zoſtał uczynionym. Poczym wyznaczono Kommiſſyą, która ma roztrząsać nie to, czyli proiekt ten ma być przyiętym, lecz iak go można naylepiey do ſkutku przyprowadzić. Kanton także *Zurich* ſtara ſię przez dobrowolne zbliżenie zasad Rządu ſwego do maxym *Francuzkich* zapobiedz gwałtowney i przymuszoney onego odmianie, do czego wielkie czynią ſię przygotowania. Mówią, że 5,000. woyſka *Francuzkiego* weszło do *Bazylei*, zkąd daley w głąb *Szwaycaryi* posuwać ſię będą. Szwaycarya całe nowy z tego powodu mieć będzie kraiow ſwoich podział, *Bazyleyczykowie* ſpodziewaią ſię ſzczegulniey, iż na nich przy tey nowey zmianie rzeczy ſprawiedliwy wzgląd dany będzie. Rząd *Berneńſki* przeciwnie ieſt w wielkim z powodu tych odmian zakłóceniu.

z Strazburga dnia 1. *Strycznia.*

Dowiaduiemy ſię z *Bazylei*, iż inſtallacya Obywatela *Maingaud* iako Miniſtra Francyi, odprawiła ſię z wielką okazałością dnia 28. Grudnia. — Na domie Miniſtra przy huku armat, wywieszona była chorągiew troykolorowa. Przy obiedzie między ſpełnianemi zdrowiami było naſtępuiące. Porównania wszyſtkich *Szwaycarow*, a nadewszyſtko Rolnikow z innemi klaſſami Ludu.

Rozchodzi ſię wiadomość potrzebuiąca zaręczenia, iż 40. Gminowładztw kantonu *Berneńſkiego*, powſtały w maſsie przeciwko Rządowi.

Od brzegow Menu dnia 4. *Stycznia.*

Donoszą z *Moguncyi*, iż 1. i 2. t. m. wyszło z tego miaſta wiele woyſk *Francuzkich* w niewiadomym zamiarze.

Pisma publiczne zapewniaią, iż Emigranci *Francuzcy* znayduiący ſię w kraiach Xcia *Brunświckiego*, wkrotce z nich oddalić ſię będą przymuszonemi.

Gazeta *Augspurſka* donoſi, iż główna kwatera Generała Artylleryi Hrabiego *de la Tour* do *Pragi* przenieſioną zoſtanie.

z Rzymu dnia 16. *Grudnia.*

Pomimo ſtarania naszego Dworu, woyſka *Cisalpińſkie* trzymaią ieszcze w swey mocy twierdzę *St Leon*. Ta i inne okoliczności zdaią ſię wzbudzać uwagę Dworu *Neapolitańſkiego*. Siły tego Królestwa coraz ſię bardziey na granicach wzmacniaią; Rozchodzi ſię nawet wiadomość, iż Król żądał, ażeby Stolica S. pozwoliła przeyścia iego woyſku przez ſwoie kraie, osobliwie od ſtrony *Ascoli*, lecz ſię temu Oyciec S. ſprzeciwił.

z Roveredo dnia 21. *Grudnia.*

Donoszą z *Parmy*, iż Obywatel *Cerutti* okazał ſię przy tym Dworze w harakterze Miniſtra Rzpltey *Cisalpińſkiey*. Xże ma zamiar wyſłać do *Medyolanu* w tymże urzędzie Sekretarza *Berni*.

z Wenecyi dnia 22. *Grudnia.*

Dowiaduiemy ſię z *Udine*, iż Bagaże i lazarety woyſka *Francuzkiego* iuż ſą wywiezione. Dywizya, która ieszcze tę Prowincyą zaymowała, dnia iutrzeyszego ma z niey uſtąpić. Magazyny żywności iakie ſię znaydywały w fortecach *Palma i Oſopo*, zakupił ieden Genueńczyk, lecz niewiadomo dla kogo.

Im bardziey woyſka Cesarſkie zbliżaią ſię ku *Wenecyi*, tym widocznieyſza ieſt emigracya Rewolucyoniſtow tego Miaſta do krajow *Cisalpińſkich*. W tych dniach ſławny tuteyszy Adwokat *Gallini* także tam wyiechał. Był on głowną ſprężyną Rewolucyi *Weneckiey*.

z Medyolanu dnia 25. *Grudnia.*

Generał *de Mack* przybył tu z wielu Officerami *Auſtryackiemi*, i obrał ſobie mieszkanie w Oberży S. *Marka*. Niewiadomy ieszcze zamiar iego przybycia.

Rada Młodszych odebrała nazwiſko *Wielkiey Rady*.

Na oſtatniey ſeſſyi poſtanowiono, iż we wſzyſtkich Departamentach, w których wypadnie potrzeba ukarania rozruchow, kradziezy, i zaboyſtw, utworzona będzie Kommiſſya Kryminalna Woienna, którey nominacya powierzona zoſtanie Dyrektoryatowi. — Obywatel *Reitna* rzekł z tego powodu, iż ſamo imie Kommiſſyi Woienney nabawia trwogą, lecz naucza nas doświadczenie, iż też Kommiſſye cudow dokazywały. — (Dały ſię ſłyſzeć oklaſki.)

Reprezentanci Ciała Prawodawczego *Cisalpińſkiego* i inni Urzędnicy Publiczni wybrani byli (iak wiadomo) przez Generała *Buonaparte*, który imieniem Rzepltey *Francuzkiey* zoſtawił ſobie tę pierwszą nominacyą. Ponieważ zaś od tego czasu zawakowały rozmaite w Adminiſtracyach Urzędy, Dyrektoryat zaproſił Radę, ażeby przepisała sposób wyboru na też Urzędy. Gdy ieden z członkow wnioſł, ażeby ſtoſownie do Artykułu 198. Konſtytucyi Elekcye te czynione były przez Adminiſtracye; propozycya ta odrzuconą zoſtała. — Obywatel *Cavedoni* zapewniał, iż prawie wszyſtkie Adminiſtracye złożone były z Aryſtokratow. (mocne oklaſki.)

Inny z Członkow odezwawszy ſię, iż ta okoliczność należy do władzy wykonawczey, żywo ofukniony zoſtał. — Obywatel *Dandolo* przyznawszy o znayduiącey ſię w Adminiſtracyach aryſtokracyi, proponował, ażeby Ciało Prawodawcze na ten raz tylko wybrało na wakuiące urzędy podług poczworney liſty, którą Dyrektoryat poda wielkiey Radzie. Ta propozycya przyiętą zoſtała.

Tenże *Dandolo* ponowił wniosek ściągaiący ſię do ograniczenia wolności druku, lecz to nie wzięło ſkutku.

Woyſka nasze znalazły w fortecy St. *Leo* 42. Armat. — 280. funtow prochu. — 4000. miar zboża. 2000. miar mąki i zapasy dla Garnizonu od 200. ludzi na 2. Roki wyſtarczyć mogące także 8. więźniow ſtanu w fortecy, wypuszczeni zoſtali na wolność. Gdy *Papież* uznał iuż Rzeczpospolitą naszą, zaczym woyſku wſtrzymać ſię w marszu kazano.

Na propozycyą Dyrektoryatu, Rada Wielka poſtanowiła, iż Liſt Kardynała *Doria* Sekretarza Stanu z rozkazu *Piuſa VI.* pisany, ma za autentyczny i doſtateczny dowód urzędowego Rzpltey *Cisalpińſkiey* przez Dwor *Rzymſki* uznania.

Z mocy rezolucyi Kommiſſyi wspólney przez Nayiaśnieysze dwa Dwory *Cesarſkie i Królewſko-Pruſki*, do upadłych ſześciu Bankow, to ieſt: UUr: *Piotra Teppera*, *Karola Szultza*, *Fryderyka Kabryta*, *Prota Potockiego*, *Macieia Łyszkiewicza*, *i Jana Dawida Heyzlera* wyznaczoney na prawne poparcie Wierzycieli do maiątku Ur. Macieia *Łyszkiewicza* ubiegaiących ſię, tudzież Adminiſtratorow i Prokuratora teyże maſſy przez Kommiſſyą uſtanowionych; pozwani ſą edyktalnie przed ſąd teyże Kommiſſyi w *Warſzawie* w domu *Tepperowſki* zwanym agituiącey ſię, iako to: W. *Dziemińſki* Pułkownik o zapłacenie czerw: złł: 40. — *Ciołkowſki* o złł: Pol: 1200. — Ignacy *Bełdowſki* o czerw: złł: 50. — *Nercyusz* o czerw: 15. — *Wyszkowſki* o czerw: złł: 20. — *Cieszewſki* o złł: Pol: 1685. — *Eydziatowicz* Major o czerw: złł: 10. — Jan Nepomocen *Jabłonowſki* o czerw: złł: 100. — Alexander *Laſkowſki* o czer: złł: 360. — *Metzel* o czerw: złł: 10. — Starozakonny Sałamon *Leybel* o czerw: złł: 50. — Ur. Baron v. *Koszkul* o czerw: złł: 47. zł: 3. gr. 10. Pol: — Wincenty *Byſtrzanowſki* o złł: Pol: 500. — Jan *Peters* o czerw: złł: 20. wraz z prowizyami massie Ur. Macieia *Łyszkiewicza* winnych, ażeby od daty ninieyszey w wspomnionym ſądzie Kommiſſyi za Niedziel ośm lub w ten czas gdy ſprawa z regeſtru przyzwoitego przywołana będzie osobiście lub przez umocowanego Plenipotenta ſtawili ſię, w przypadku nie ſtawienia ſię, rygor podług prawideł Kommiſſyi względnie każdgo rozciągniony będzie. — *Dan w Warszawie dnia* 12. *Mca Stycznia* 1798. roku.

Kantor generalny tey Gazety, ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy Jmć Pana EBERTA *pod Numerem* 65. *na drugim piętrze.*